

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

571. An, & qualiter unica exacta & præstita solutio suffragetur Pensionario pro acquirenda possessione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

monetā qualitatem, ut idem Card. de Luc. de pens. d. 8. nu. 3.) Quin & per alias species probationis (intellige legitime concludentes) id justificari posse, sic dicens habitum illud pro absoluto à Rota in Lucan. pens. 15. Feb. 1669.

4. Respondeo quartò: Sed & dicto modo probandum, quod durante vitā titularis prædecessoris, qui consenserat pensioni, quamdiu post reservationem de consensu suo pensionem beneficium obtinuit, integrè sibi pro omnibus terminis decursis facta solutio. Adeoque non sufficit facta & probata solutio unius termini, facta per Titium nomine titularis absentis, ac pro altero termino, ut in instrumento solutionis asseritur, maturando, v. g. in festo Nativitatis Domini proximè venturo cum quietantia & confessione de aliis terminis præcedentibus; quia quò ad terminos illos alios decursos non potest, ut dictum, constare de solutione ex sola confessione facta de recepta solutione. Quin & quò ad solutionem unius illius termini factam à Titio nomine titularis, & ipso adhuc vivente, cum sit facta à tertio, de cuius mandato non constat (quippe quòd in solveate pensionem pro alio non præsumitur, nisi concurrant adminicula juxta Rotam decis. 2. de causi. poss. & propr. in antiq. teste Seraph. decis. 436. n. 8.) non satis fit adhuc decreto prædicto importanti nullitatem pensionis. Corrad. loc. cit. n. 14. Nihilominus, si ad modicos solùm dies, post maturationem ultimi termini, dum nullus adhuc fructus recollectæ istius anni perceptus, incideret mors titularis, insoluto isto ultimo termino, ex deficientia illius solutionis, & consequenter probationis, non inducendam nullitatem pensionis, seu cum defectum non esse, attendendum tradit Card. de Luc. de pens. d. 8. nu. 4. argumensò decisionis 26. post Merlinum. de pign. quæ est eadem apud Merlin. decis. 478. ubi firmatum, quòd, si titularis, qui voluntaria pensioni consensit, ad breve tempus, antequam aliquis pensionis terminus maturet, per mortem naturalem vel civilem desinat esse possessor beneficij, nihil referat, quòd ipse nullam pensionis solutionem fecerit, eò quòd cesset ratio, cui decretum immititur, nempe fraudis & collusionis. Atramea subjungit idem Cardin. moveri sibi adhuc difficultatem ex firmatis per decis. Rota 620. p. 4. recent. cui inhaeret Tond. de pens. c. 3. n. 16. nimirum quòd si primus terminus maturasset ad paucos dies post reservationem, & sic inceptus annus pensionatus, ita ut intrare possit eadem ratio non perceptionis fructuum illius anni, adhuc tamen, si terminus ille non solvaratur, non satisfactum sit decreto, quamvis constaret de vera & effectiva solutione plurium terminorum subsequentium; quinimo etiam si soluta sit rata illorum dierum, qui decurrerunt inter reservationem & terminum. Hinc ut ait idem Cardin. etsi videatur is esse nimis rigor, tamen ob dictas auctoritates, dum alia non adjuvat in contrarium, subit ratio timendi.

Quæstio 570. An, & qualiter solutio pensionis facta, dum ea non debeat, repeti possit?

1. Respondeo ad primum affirmativè, ubicunque enim cessat causa solvendi, cessat etiam actio & obligatio ejus, à quo petitur. si procuratorem, ff. mandati, & causā solutionis reductā ad non causam, pro eo, quòd solum est, datur repetitio.

2. Leuten. Fori Benef. Tom. III.

l. 1. ff. de condit. sine caus. Lott. l. 1. q. 38. n. 230. & 231. Hinc jam etiam titularis condemnatus in spolio ad solvendam pensionem, postquam paruit sententia, & solvit, poterit postea solum repetere à pensionario; eò quòd, cum in possessorio non admittatur defensio aliqua super titulo, neque admittantur exceptiones super defectu proprietatis, maxime in possessorio summarissimo retinenda, si titularis à iudice coactus fuit solve, solum non possit videri debitum ex illo mandato iudicis, qui ex natura iudicij illius non debebat, neque poterat cognoscere, an esset debitum vel indebitum. Lott. loc. cit. num. 228. & 229. citans Rotam in Roman. conditionis indebiti. 29. April. 1622. contra Gig. conf. 32. per tot. docentem, quòd talis titularis in eo casu repetere nequeat solum, etiam si reservatio fuisset nulla; eò quòd obtinens in possessorio, & succumbens in petitorio, non teneatur ad terminos pensionum decursarum, & per se exactarum & perceptarum, nisi à die contestatae litis super petitorio, juxta gl. in c. significaverunt. v. recursum. de restibus, quam tamen glossam Lott. n. 235. sit loqui de fructibus bonæ fide perceptis per possessorem, quòd non potest pensioni applicari, ut mox videbitur.

2. Respondeo ad secundum: Pensio indebitè soluta non repetitur tanquam fructus rei alicujus perceptus, sed tanquam simplex quantitas debita actione personali. Adeoque de ea loquendum non est quòd ad hoc punctum repetitionis, sicuti de fructibus bonæ fide perceptis per possessorem, Lott. l. cit. n. 232. & 233. dicens esse fere impossibile, ut reductā causā solutionis ad non causam, aliquid constituere, unde cesset repetitio, præcipue, ubi prænditur extinctio, quæ uti non potest superari à facto pensionarii, ita nec potest separari ab eo mala fides.

Quæstio 571. An, & qualiter unica exacta & præstita solutio suffragetur pensionario pro acquirenda possessione?

1. Respondeo primò: Quasi possessio exigendi pensionem acquiritur per unicum actum solutionis quemadmodum & in ceteris iuribus incorporalibus contingit, non attentā justitiā vel injustitiā, aut concernentibus bonum jus, vel merita causæ, utpote ad petitorium reiicienda, sed attentò nudo facto possessionis, sufficiente sola possibili justificatione in petitorio. Card. de Luc. de pens. d. 30. n. 3. & d. 37. n. 2. Corrad. pr. benef. l. 5. c. 3. n. 8. Garc. p. 1. c. 5. n. 450. Lott. l. 1. q. 38. n. 106. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 56. citans Marand. to. 4. controv. resp. 55. n. 36. Gracia. disp. for. c. 113. n. 1. & seq. & varias Rotæ decisiones. Ita ut in vi talis possessionis per unicum talem actum acquisitæ impediri nequeat, quòd minus pensionem pro sequentibus terminis pergit exigere, etiam pendente lite. Ventrigl. loc. cit. Lott. loc. cit. n. 73. & seq. ubi: quòd talis quasi possessio operetur, ut lite pendente non retardetur solutio sub prætextu, quòd non sit probatum, nimirum, quòd non remaneat titulari congrua. Nec attendatur sententia, à qua sit appellatum. Hæcque eadem servari in translatorio, qui sit in quasi possessione exigendi, quòd ad iudicium manutentionis, etsi alias possessio transferentis in nullo ei subveniat. Lott. n. 76. Nec intret arbitrium aliquod pro retardatione solutionis. Lott. nu. 105. citans Rotam in Tullens. pens. 22. Jun. 1609. in Hidruntin. pens. 25. Jun. 1618. in Creman.

mon. Prioratus. 25 Feb. 1622. Et si lite pendente impediretur exactio, pensionario intentante summarissimum possessorem retinenda, pensionarius dicitur pati spolium. Lott. n. 104. nec agens hoc iudicio summarissimo possessorio teneatur exhibere titulum. Corrad. loc. cit. nec ostendere literas reservationis. Garc. loc. cit. n. 446. juxta Rot. in Anconit. pensionis. 15. Jun. 1587. cui ait n. 454. non ob stare aliam decisionem Rotæ in Patens. pens. 5. Decemb. 1594. in qua dicitur: in possessorio debet constare ante omnia de existentia literarum reservationis pensionis; eod quod intelligenda, quod debeat constare de reservatione pensionis saltem per supplicationem, licet non sit necessarium, ostendere literas expeditas. De cetero, qualiter non agens hoc iudicio summarissimo retinenda, sed possessorio vero debeat ostendere literas & reservationem pensionis et si necesse non sit, eum narrata in reservationis verificare, de hoc inquam vide dicta supra, ubi de obligationibus pensionarii, & Castrop. de benef. d. 1. p. II. §. 6. n. 15. citatumque ab eo Garciam. In summa per talem unicum solutionem acquiritur possessio pensionem deinceps exigendi ad omnes effectus juris Barbo. juris Eccl. l. 1. c. 39. §. 3. n. 2.

2. Respondeo secundò ampliando responsionem, Primò, ut procedat, etiam si solutio ista unica facta fuisset non ab ipso titulari possessore, contra quem agitur, sed ab ejus in beneficio gravato predecessore. Ventrigl. loc. cit. n. 59. Cardin. de Luc. de pens. d. 36. n. 3. Castrop. loc. cit. n. 13. Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 87. (quamvis is subjungat n. 88. se, licet id verum censet, æstimare consultius futurum pensionarium, si confestim mortuo beneficii possessore curet fieri intimationem successorum cum mandato de solvendo quolibet termino obvenerit ad evitandas omnes difficultates, quas successor in beneficio possit excitare) Lott. n. 109. & 113. testans, sic Rotam in unica solutione facta per antecessorem sæpissime pronunciasse pro manutentione pensionarii contra successorem. Ex variatione siquidem personarum ex parte rei non mutatur, aut eliditur jus actoris. l. 2. ff. de verbor. oblig. præcessoræ & successor in officiis & dignitatibus reputantur una eademque persona. gl. in c. quoniam Abbas. v. substitutum. de off. delegat. Lott. n. 110 & 111.

3. Secundò, etiam si solutio illa unica facta metu censurarum. Garc. loc. cit. n. 451. citans plures Rotæ decisiones. Ventrigl. loc. cit. n. 57. Castrop. loc. cit. præcedente etiam compulsionem & mandato Judicis, sive justo sive injusto, etiam sub pæna censurarum, imò censuris actualiter illatis; quia præsumitur ad huc obediendi voluntas, & in illa voluntate continetur patientia Lott. loc. cit. n. 208. nisi solvens, dum solvit, fuisset protestatus, se compulsus, & metu censurarum solvere; hæc enim protestatio remover animus ab actu solutionis, locòque patientiæ inducit dissensum, & sic impeditur, quò minus per talem solutionem possessionem acquirit pensionarius. Garc. n. 452. Ventrigl. loc. cit. Lott. n. 205. sine tali autem protestatione factam vel unicum esse solutionem, sufficit (non enim simplex metus præexistentia sufficit, ut actus dicatur metu factus, nisi de metu protestetur, quando protestatio non potest impediri. Lot. n. 209. ex Gratian. discip. for. c. 113. n. 10.) nec juvabit ad elidendam illam confessionem, si postea posteriores solutiones factas cum dicta protestatione; cum hæc protestatio-

nes subsequentes conferent solum dissensum circa actus, quibus applicatae sunt, & non sunt habitiles ad revocandam patientiam præstitam semel unico illi actui solutionis, qui sufficiebat ad acquirendam quasi possessionem. Lott. n. 210. juxta dec. Rotæ in Osensipens. 25. Jun. 1618.

4. Tertiò. Ampliatur, ut ad acquirendam possessionem exigendi totam pensionem sufficit, exactam semel & solutam partem etiam minimam pensionis, modò ea soluta animo solvendi & reliquum, & hoc quoque animo exacta à pensionario, Ventrigl. loc. cit. n. 58. Lott. loc. cit. Card. de Luc. de Pens. d. 37. n. 2. Solvens enim partem debiti censetur (intellige in dubio) agnoscere totum debitum, Ventrigl. loc. cit. in similibus enim incorporalibus quasi possessio recipit suum esse non ex latitudine facti intrinseci, sed ex affectu & patientia illius, contra quem acquiritur, exemplo intendentis, acquirere possessionem fundi, cui satis est apprehendere possessionem unius partis etiam glebæ, animo apprehendendi possessionem totius. Lott. n. 124. & 125. Atque ita ad effectum simplicis possessionis & manutentionis non tam attenditur factum solutionis, quam animus solvantis & exigentis, in quo tota vis acquisitionis possessionis consistit. Lott. n. 122. Unde contrarium erit, si titularis solverit illam partem, non ad computum, sive non ut partem, sed ut totum, non volendo deinceps vel ultra id, quod solvit, aliud solvere, tunc solum acquiritur possessio exigendi istam partem, seu determinatam quantitatem. Ventrigl. loc. cit. n. 58. Lott. n. 128. citantes Rotam dec. 5. 47. n. 8. p. 1. recent. Neque his obstat decretum, de quo pauld supra annullans pensionem de consensu, nisi integrè soluta pensio; eod quòd, dum hæc exceptio respicit nullitatem pensionis, rejicienda sit ad petitorium, & locum non habeat in possessorio. Lott. n. 129. Ampliatio ulterius loco sit

Questio 572. An ergo etiam solutio pensionis facta per titularem moribundum constituat pensionarium in possessione exigendi?

Respondeo, videri poterat, quòd non; eod quòd iste actus factus per moribundum habendus sit pro non facto in præjudicium successoris, ac etiam Ecclesiæ vel beneficii ob fraudem præsumptam; quemadmodum actus subinféudationis gestus a feudatario infirmo, vel aliàs constituto in limine devolutionis est nullus, ut Card. de Luc. sub. tit. de feudis. d. 1. uti & resignatio officii venalis, ut idem Card. cit. de regal. d. b. Item actus resignationis beneficii in infirmitate factus est nullus juxta dicta aliàs. Quin & in hac ipsa materia pensionis reservatio voluntaria pensionis seu reservatae beneficii pleno de consensu titularis existentis in infirmitate, ex qua obiit, & nulla; eod quòd ita deficiat voluntas Papæ, qui si id scivisset, utique non admisisset juxta Rotam apud Merlin. dec. 701. à n. 1. referente Cardin. de Luca de pens. d. 5. n. 6. Contrarium nihilominus resolvit idem Card. cit. d. 5. ex n. 12. eod quòd, dum ipse actus reservationis pensionis jam validus & perfectus erat antecederet seu ab initio, quo apostolica gratia cum expeditione litterarum concessa fuit, nullumque alium actum, ad validitatem & perfectionem sui expectabat, perque istius modi solutionem factam ab infirmo, & subsecutam inde ademptionem possessionis exigendi